

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การเข้าถึงบริการสังคมเพื่อการพัฒนา : กรณีศึกษาชุมชนแออัด
และบ้านใต้สะพานในกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน

นางสาวศรัณยา เพชรโชติ

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิทย์ มีมาก	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชุมชนแออัดและบ้านใต้สะพานในด้านประวัติความเป็นมา เศรษฐกิจ และสังคม ศึกษาเปรียบเทียบการเข้าถึงบริการสังคมด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดและผู้อยู่อาศัยบ้านใต้สะพาน ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงบริการสังคม และสภาพปัญหา ความต้องการด้านบริการสังคม โดยการศึกษาด้านบริการสังคม 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงของรายได้ ด้านการว่างงานและสวัสดิการแรงงาน และด้านบริการสังคมทั่วไป ได้แก่ คนพิการ คนชรา เด็กและเยาวชน

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม คือ ผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดและผู้อยู่อาศัยบ้านใต้สะพานข้ามคลองในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการศึกษาในเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่า Chi-Square ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษา มีดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านบริการสังคม

ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาของเด็กและเยาวชนในครัวเรือน โดยบ้านได้สะพานประสบปัญหาดังกล่าวในสัดส่วนที่สูงกว่าชุมชนแออัด

ด้านสุขภาพอนามัย ชุมชนแออัดเห็นว่า ปัญหาการรอตรวจรักษานานเป็นปัญหาสำคัญที่สุด ขณะที่บ้านได้สะพานเห็นว่าปัญหาไม่มีเงินหรือมีเงินไม่เพียงพอในการรักษาพยาบาล

ด้านที่อยู่อาศัย ชุมชนแออัดประสบปัญหาที่อยู่อาศัยคับแคบ ทนุโทรม มากที่สุด รองลงมา เป็นปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน ส่วนบ้านได้สะพานเห็นว่าปัญหาความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาสำคัญที่สุด

ด้านความมั่นคงของรายได้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประสบปัญหาความไม่แน่นอนของรายได้ ในส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างสถานประกอบการเอกชน พบว่า ไม่ได้รับสิทธิเรื่องเงินทดแทนตามกฎหมายแรงงาน

ด้านการว่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่รู้จักแหล่งบริการทางสังคมเกี่ยวกับการว่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน ไม่ทราบสิทธิประโยชน์ และไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายแรงงาน

ด้านบริการสังคมทั่วไป กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มประสบปัญหาเดียวกันในการเลี้ยงดูคนพิการและคนชราเนื่องจากรายได้น้อย ไม่มีคนดูแล และไม่รู้จักหน่วยงานของรัฐที่จะขอความช่วยเหลือ

2. การศึกษาเปรียบเทียบการเข้าถึงบริการสังคมระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า ชุมชนแออัดเข้าถึงบริการสังคมในด้านที่อยู่อาศัย ความมั่นคงของรายได้ การว่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน และด้านบริการสังคมทั่วไป ในสัดส่วนที่สูงกว่าบ้านได้สะพาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงบริการสังคม

พบว่า อายุของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการสังคมในเรื่องบริการสังคมทั่วไป ขณะที่บทบาทของผู้นำชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการสังคมและบริการสังคมของรัฐ มีผลต่อการเข้าถึงบริการสังคมด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ ยังพบว่า ระยะเวลาการอยู่อาศัยได้สะพานมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการด้านที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการสังคม ควรเน้นการทำงานในเชิงรุก โดย การนำบริการให้เข้าถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์บริการของหน่วยงาน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านบริการสังคมมากขึ้น
2. ควรส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดูแลสวัสดิการ ของตนเอง โดยรัฐเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและประสานงาน
3. สนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรชุมชน รวมทั้งส่งเสริม ภาครัฐกิจเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส

Thesis Title Accessibility of Social Services for Development : Case Study of
the Slums and Houses under Bridges in Bangkok

Author Miss Sarunya Phetchot

M.P.A. Public Administration

Examining Committee

Assoc. Prof. Seksin Srivattananukulkit Chairman

Assoc. Prof. Somsak Keawkingkeo Member

Assoc. Prof. Dr. Worapit Meemak Member

Abstract

This research is aimed at studying: history, economy, and social aspects of slums and houses under bridges; accessibility of social services between residents in slums and in houses under bridges; factors influencing accessibility of social services, and problem of demand for social services. The study is focused on 6 areas: education, health, dwelling, income stability, employment and labor welfare, and general social services contributing to the disabled, the elderly, children and youth in particular.

The data collected from 2 samples, slum and in houses under bridge residents, by survey research with questionnaire and interview as the instruments. Data were analysed through chi-square, percentage, and descriptive analysis.

The findings are as follows:**1. Problems on social services.**

Education. Two groups face with education expenditure problem of their children and youth.

Health. Waiting for medical examination is the most important problem for slum group while money inadequacy is for house under bridge group.

Dwelling. A small roughly built house is the most important problem for slum residents, an environmental one the second. The most important problem of house under bridge groups is owns living insecurity.

Income stability. Two groups face with irregular income. No paid compensation according to the Labor Relations Law is the problem for private employees.

Employment and labor welfare. Two groups don't know sources of social services on employment and labor welfare and their required benefits according to the Labor Relations Law.

General social services. Two groups face the problem of nurturing the disabled and the elderly.

2. Comparative study on accessibility to social services between two samples.

The proportion of accessibility on dwelling, income stability, employment and labor welfare, and general social services of slum group is higher than house under bridge group with significant statistics at 0.05.

3. Factors fluencing accessibility to social services

Community's age correlates to accessibility of general social services while leader's role and the relation of community people, knowledge on sources of social and social services of government have influence to accessibility of social services

services of the sample. Duration stay under bridges also correlates to accessibility of dwelling

Recommendation

1. To comprehensively provide social services to the less opportunity people and to disseminate more information on social services by concerning government agencies.
2. To promote the role of family and community in participating on welfare by themselves and to change the role of government into facilitator and coordinator.
3. To support budget to NGO and community organization and to promote private sectors more on providing social services for the less opportunity people.